

na vlada in slovenska samouprava. Gospod Pribičević pa je poslal iz Beograda brzojav, v katerem izjavlja, da naredbo št. 111 iz leta 1918 ne more smatrati za veljavno in merodajno in da si zato pridržuje pravico, imenovati sam okrajne šolske nadzornike. Gospod Pribičević potemtakem ne priznava slovenske avtonomije in naše deželne vlade in misli, da more s svojo brzojavko prekucniti podlage vsega dosejanega političnega življenja. Če bi hoteli Slovenci brzojav gospoda Pribičevića upoštevati, bi morali zapreti urade deželne vlade, razgnati vse svoje poverljive in prepeljati vse inventar v Beograd. Tako je tedaj „nezakonitost“ imenovanja okrajnih šolskih nadzornikov, o kateri se predrzne govoriti čedni gosp. Žerjav, njegov pomagač Pribičević in brezstridna organizacija liberalnih učiteljev. To so brezvestni razbijalci in mandračji naše avtonomije, zavedni pokončevalci vsakega samostojnega kulturnega življenja Slovencev. Vsaka urejena in pravna država bi smatrala za svojo sveto dolžnost, da spravi vse Pribičevića in Žerjave na zatožno klop ter jih brez usmilenja preda roki pravice. „Udruženje Jugoslov. Učitelstva“ pa je društvo, ki bi ga bilo treba vsled svojega protizakonitega in zločinskega oklica po zahtevi naših zakonov takoj in brez odloga razpustiti. Povzročitelji tega oklica bi morali pa priti nemudoma v disciplinarno preiskavo, kar zahteva najpreprostejši čut pravice in najvišji interes države. Če se ukrepi ne store, drvim o neresljivo v popolno anarhijo naše upravnega življenja.“

— **Sporna naredba št. 111, ki naj štiti imenovanje klerikalnih okr. šol. nadzornikov**, se glasi: Štev. 111. Naredba celokupne vlade v prehodni upravi v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani, IV. Šolska uprava, I. Narodna vlada SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje, tvori najvišjo instanco za šolstvo in vzgojo na vsem ozemlju, označenem v točki I. št. 2. (t. i. Slovenija.)

2. Za vse to ozemlje se ustanovi višji šolski svet v Ljubljani, ki prevzame posle dosedanjih deželnih šolskih svetov.

3. Višji šolski svet je sestavljen:

- a) iz predsednika;
- b) iz dveh ali treh poročevalcev za upravne in gospodarske šolske zadeve;
- c) iz štirih ali petih višjih šolskih nadzornikov;

č) iz dveh katoliških duhovnikov;

d) iz dveh članov srednješolskega in iz dveh članov ljudskošolskega učiteljstva;

e) iz zastopnika poverjenstva za socialno skrbstvo;

f) iz zastopnika staršev, ki ga začasno imenuje občinski svet ljubljanski, dokler ni pristojnejšega mesta.

4. Člane višjega šolskega sveta, omenjene pod 3 a, b, c, imenuje poverjenik za uk in bogočastje, člana, omenjena pod 3 č, pa knezoškofijski ordinarijat na ozemlju, označenem v točki I., št. 2.

Člane, omenjene pod 3 d, voli srednješolsko, oziroma ljudskošolsko učiteljstvo. Vsak volilec voli enega člana. Izvoljena sta v vsaki skupini ona člana, ki sta dobila največ glasov.

Za vsakega člana višjega šolskega sveta se imenuje, oziroma voli namestnik.

5. Zoper odločbe višjega šolskega sveta v Ljubljani v upravnih zadevah ni pritožbe.

5. Šolstvo, ki ni podrejeno viš. šol. svetu, upravlja Narodna vlada SHS v Ljubljani v svojih stvarno pristojnih oddelkih.

Naredba je datirana z dnem 14. nov. 1918 in objavljena v Ur. listu št. 11 z dne 21. nov. 1918.

— **Razprava o pragmatiki državnih uradnikov.** „Jutro“ poroča: Po prizadevanju ministra Kukovca je prišlo uradniško vprašanje sedaj v odločilen štadij. Včeraj je minister Kukovec oficijelno posetil ministrskega predsednika Vesniča, ter ga opozoril na opasni položaj, ki je nastal vsled zavlačevanja uradniškega vprašanja. Vesnič je priznal tehtnost argumentov ter prosil ministra Kukovca, da vzame akcijo v svoje roke. Popoldne je dr. Kukovec imel sestanek z upraviteljem fin. ministrstva ministrom Draškovićem in nato ponovno z ministrskim predsednikom. Sestavljen je bil poseben ministrski komite, ki je danes dopoldne imel svojo sejo, in ki je nato se vršči ministrski seji podal svoje poročilo. Danes popoldne je dr. Kukovec pozval v Beogradu se mu deče zastopnike zagrebške in ljubljanske deželne vlade na konferenco, v kateri se je dogajalo, da uradniški komite, ki je izdelal elaborat o novi službeni pragmatiki svoje naloge ni popolnoma dovršil. Neurejeno je ostalo vprašanje eventualnih nadaljnjih draginjskih doklad in tudi ni poskrbljeno, da se izdela pregled, kakšne finančne žrtve bo nova uradniška uredba zahtevala od države. Pod vodstvom ministra Kukovca se sedaj pripravlja gradivo za pretres o ministrskem svetu, ki je

za ponedeljek sklican k posebni seji, na kateri se naj rešuje uradniško vprašanje.

— **Pragmatika državnih uradnikov.** Dopisni urad objavlja iz Beograda: Kraljevska vlada se bavi z ureditvijo uradniškega vprašanja in izboljšanja materijalnega stanja vseh vrst uradništva, ki je v današnjih razmerah zelo nepovoljno. Upati je, da se bo to nujno vprašanje v kratkem času ugodno rešilo.

— **Uradniško vprašanje ponovno v min. svetu.** Beograd, 13. septembra. Danes se je vršila ministrska seja, na kateri se je razpravljalo o uradniškem vprašanju. Podlago razprave tvori načrt službene pragmatike, kakršen je bil izdelan v ministrstvu za konstituantno. Težkoče dela finančno vprašanje. Minister Protić se ni namreč prav nič pobrigal za potrebni finančni preled, ki bi omogočil izračunati vsekakor ogromne stroške nove pragmatike. Prevladuje pa mišljenje, da je treba zadevo vsekakor čim prej urediti. Razprava se danes ni končala ter se nadaljuje jutri. Demokratski poslanci so ponovno intervenirali v prilog takolišni rešitvi uradniškega vprašanja.

— **Draginjske doklade.** Ministrstvo financ je odredilo na zahtevo ministra prosvete, da se izplačajo učiteljstvu 25% draginjske doklade od junija t. l. kakor prejemajo iste vsi drugi državni uradniki. Tako poroča „Jutro“ od 12. t. m.

— **Za državno uradništvo.** Na predlog predsednika je deželna vlada v Ljubljani z ozirom na gibanje, ki se opaža med uradništvom, sklenila, da se osrednja vlada v Beogradu ponovno in najresneje naprosi, da takoj reši vprašanje službene pragmatike in ugotovi zahteve uradništva glede 25 odstotnega draginjskega poviška.

— **Prememba v višjem šol. svetu.** Poverjenik za socialno skrbstvo je od poklical zastopnika tega poverjenstva v viš. šolskem svetu, bivšega nadzornika F. Lavtizarja in na njegovo mesto imenoval učitelja tov. Teod. Betrianija.

— **Naredba poverjenstva za uk in bogočastje o cenah šolskih knjig.** Po novi naredbi, ki jo je izdalo poverjenstvo za uk in bogočastje v sporazumu z oddelkom ministrstva za trgovino in industrijo, morajo knjigotržci - založniki odslej dajati knjigotržcem - prodajalcem na drobno vsem enak popust (rabat), in sicer 25% od odobrene cene dotične učne knjige. Cene morajo biti razvidne na naslovnem listu vsake knjige z navedbo odloka, s katerim so se dovolile. Razen odobrene cene je dovoljeno, da si zaračuni tisti, ki trpi odpravnino, poštnino ali prevoznino še v to svrhu 10% prodajne cene. Druge doklade zaračunavati je prepovedano. Nobeden prodajalec torej ne sme šolske knjige prodajati za višjo ceno nego za odobreno z omenjenim 10%nim poviškom vred. Knjigotržcu, ki prestopi to naredbo, se odtegne prodajo šolskih knjig za dobo dveh let, ako pa prestopi ponovi, za vselej. Razen tega se kaznuje z denarno kaznijo oziroma z zaporom. Nova naredba mora biti natisnjena pri vsaki šolski knjigi, ki odslej na novo izide, na drugi strani naslovnega lista.

— **Telovadba naraščata.** Dodatno k poročilu mariborskega delov. zborovanja objavljamo še sledečo resolucijo: Učiteljstvo naienergičneje protestira proti nameri šol. oblasti, da bi se šolski mladini prenovedala telovadba pri telovadnih društvih. V tej zadevi nimajo oblasti niti kakšne pravice, ker so v izvenšolskem času edinele roditelji v prvi vrsti odgovorni za svojo dečo, in ker bi s takim nospo-paniem vršila oblast protikulturno delo. Protestiramo proti temu, da bi bila uporaba šol. telovadnic telovadnim društvom prepovedana. Telovadnice so postavili krajevni činitelji, ki jih v šole prostem času lahko dajo na razpolago kulturno eminentno važnim korporacijam. Pač pa naj se šolski prostori za vselej zapro političnim shodom in političnim nrtreditvam.

— **Neluba pomota** se nam je vrnila v zadnji številki v poročilu o našem zadnjem delegacijskem zborovanju v Mariboru. Mesto pravilnega imena Viktor Bežek stoji v poročilu Robert Bežek, kar blagovoli vsak sam popraviti.

— **Učitelji vojaki.** Ministrstvo prosvete prosilo je vojni ministrstvo, da osvobodi, vsled pomanjkanja učiteljstva učitelje-regrute enoletne voine službe v kadru in se čas službe nadomesti v šolskih požitnicah. Ministrstvo vojne je odgovorilo, da ne more ugoditi ti prošnji, ker bi se na ta način ne nudilo izvežbante regrutov a tako postopanje nasprotuje tudi pravilom o ustroistvu vojske. Tudi bi kmalu vsi stanovl zahtevali slične olajšave.

— **Savez učiteljskih društev v Dalmaciji** je imel dne 11. t. m. v Splitu zborovanje, na katerem se je sklenilo, da se Savez kot tak razpusti in da pristopi kot novo poverjenstvo k Udruženju jugoslovskega učiteljstva.

— **Čitanka za meščanske šole.** Ker prihajajo od raznih strani vprašanja, ali izide II. del Brinarjeve Čitanke za mešč. šole še pred pričetkom šol. leta, zato je treba pojasniti: Rokopis Čitanke se je februarja t. l. predložil na pristojno mesto v odobrenje. Šele vsled večkratnega drezanja je poverjenstvo za uk in bogočastje z odlokom z dne 29. julija 1920, št. 3079, podelilo knjigi predaprobacijo. Rokopis se je nato takoj izročil v svrhu natiska zalogi šolskih knjig v Ljubljani, kjer pa je zadeva spet „obtičala“. Tako se „pospešuje“ pri nas kulturno delo, seveda, ker je preveč opravila z izbiranjem „pristašev“ za odlična mesta. — J. B.

— **Skupščina družbe sv. Cirila in Metodja.** V nedeljo, dne 19. t. m. se vrši XXXI redna velika skupščina Ciril-Methodove družbe, in sicer v veliki dvorani ljubljanskega „Narodnega doma“. Pričetek je določen na 10. uro dopoldne. Spored zborovanja je sledeči: 1. Nagovor prvomestnika, 2. Tajnikovo poročilo, 3. Blagajnikovo poročilo, 4. Poročelo nadzorništva, 5. Volitev članov v družbeno vodstvo (4 članov), 6. Volitev nadzorništva (5 članov), 7. Volitev razsodništva (5 članov), 8. Slučajnosti.

— **Na razstavo ročnih del jugoslovske dece v Londonu** je odposlal tov. Božo Račič 107 predmetov. Prvotno je bil določen rok za prispevanje k razstavi do 20. t. m., a kakor nam sporoča B. Račič, se je ta rok spremenil in pretekel že 12. t. m., katerega dne je moral biti ves nabrani material v Beogradu.

— **Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani.** Turjaški trg 3, II. nadstropje. Vpisovanje se vrši dne 15. do 18. t. m. od 8. do 12. in od 15. do 17. ure vsak dan. Poučevalce se bodo sledeče tehnike: Klekljane in šivane čipke, belo in pisano vezenje, toledo, filet in biserna dela s posebnim ozirom na narodne motive. Redne učence morajo biti vsaj 14 let stare in naj prinesejo krstni list in zadnje šol. spričevalo. Vpisnine in šolnine ni. Učence dobivajo vse za uk potrebno tvorivo in učne pripomočke zastoj na razpolago, vendar ostanejo šolski izdelki last zavoda. Pridne revne učence prejmejo podpore. Ženam in dekletom, ki nimajo časa za redni pouk, se nudi prilika, da kot hospitantke obiskujejo zavod v gotovih urah in se priučijo kake tehnike in si tako omogočijo zaslužek. Redni brezplačni pouk se prične 21. t. m.

— **Višje pedagoške šole.** Naredba o višjih pedagoških šolah predvideva, da se te šole smejo otvoriti samo v onih krajih, v katerih se nahajajo vseučilišča. Pogoji za sprejem slušateljev v te šole so: 1. da so slušatelji dovršili učiteljske najmanj z zelo dobrim uspehom; 2. da so služili kot učitelji najmanj tri leta z zelo dobrim uspehom; 3. da so položili praktični učiteljski izpit vsaj z zelo dobrim uspehom; 4. da niso starejši od 38 let.

— **II. komorni večer godalnega kvarteta Zika** 20. t. m. v Unionu. Po krasnih koncertnih uspehih v Kranju, na Bledu in v Rogaški Slatini nastopi kvartet Zika prihodnji ponedeljek v Ljubljani. Obisk komornega večera, ki obeta izreden umetniški užitek, toplo priporočamo! Vstopnice so naprodaj v Dolenčevi trafik v Prešernovi ulici.

— **Himen.** Joško Černe, učitelj v Trzinu in Franica Mrakova, učiteljica v Trzinu sta se vzela v Ljubljani dne 6. sept. t. l. Vso srečo!

Neodrešena domovina.

— **O tolminskem šolstvu** je sestavljen civilni komisar v Tolminu sledeče poročilo: Šole so v tukajšnjem okraju veliko pretrpele vsled vojne. Dela za obnovitev so se pričela takoj po okupaciji, a se bode moralo še veliko delati, predno bodo šole v normalnem stanu. Manjka posebno učnih moči in nekatera šolska poslopja niso še docela popravljena; učni material je tudi pomanjkljiv. V pretečenem šolskem letu je bilo otvorenih 71 ljudskih šol s 85 učnimi močmi in s 7958 učenci. Radl pomanjkanja učnih moči je bilo zaprtih 9 šol s skupno 375 učenci. Manjka skupaj 22 učiteljev. Čipkarski tečaj v Cerknem je obiskovalo okrog 30 učenk; slovensko učiteljske v Tolminu (pripravnica in I. tečaj) 88 učencev in učenec od katerih je bilo 66 v konvinku „Franca Skrdnika“. V otroški vrtec je hodilo okoli 30 otrok.

— **Na otoku Lošnju** so z dohodom Italijanov vse narodne institucije propadle. Italijani so zatvorili vse hrvatske šole, samo ena je še in sicer na otoku Ilovku, ali tudi v tej se morajo hrvatski otroci učiti italijanski. V Malem Lošnju obstoji še „Hrvatska Posojilnica“, ki sicer mnogo dela, ali se ne bo mogla vzdržati, ker ji Italijani delajo vse polno neprilik.

— **Uradni dopisi in slovenščina.** V zasedenem ozemlju so vpeljali kaj čudno prakso glede rabe slovenskega jezika v uradnem dopisovanju. Italijani si še danes niso na jasnem, kako bi najhitreje poitalijančili naše šole, zato to neenako postopanje v različnih okrajih. Uradni dopisi v tolminskem šol. okraju so na šolska vodstva še vedno samo italijanski, med tem ko so v goriškem šol. okraju dvojezični, v sežanskem okraju pa samo slovenski.

Ali ste že pristopili kot član (članica) k Tvornici učil?

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

„Efesin“ črnilni ekstrakt tovarna

Frane Schüller, Amstetten.
pravkar dospel.

Cena za 1 kg za 40 litrov 1a
črnila 308 kron — franko.

Rudolf Cotič,
Vrhnika.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje knjige:

Spisi Mišjakovega Julčka. I.—VI. zv. — A. Rape: Mladini. I.—VI. zv. — E. Gangl: Zbrani spisi. I.—VI. zv. — J. Ribičič: Vsem dobrim. — J. Trost: Moja setev. — F. Palnakovi spisi. I. in II. zv. — Zvezek tu navedenih knjig stane vezan à 14 kron, elegantno vezan 16 kron. J. Bučar: Metuljar. Broširan 14 kron. — P. Flerè: Babica pripoveduje. I. in II. zv. vezan à 7 kron. — Jan Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinson. Broširan 14 kron, vezan 16 kron.

Šolski list. I. stop., 1. štev. 3 krone, I. stop., 2. štev. 5 kron. — II. „ 1. „ pošla, II. „ 2. „ 8 „ — III. „ 1. „ 6 kron, III. „ 2. „ 14 „

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.

ŠOLSKE KLOPI

dvosedežne, Rettigovega sistema ima v zalogi

Obrtna centrala v Ljubljani,

Sodna ulica 11.